

והסתבר כי לא הכינו דבר לקחת איתם, לא היו להם כריכים לארוחת הבוקר.

לא הספיק בצקם להחמיץ אינו תיאור טכני של האירוע שהתרחש, אלא מלמד על האמונה הגדולה שהיתה בהם באותו לילה, לצאת אל דרך לא מוכרת, אל עתיד לא ברור, כמאמינים גמורים בדבר משה מפי ה'. הפסוק בא להדגיש את יחסם אל העתיד המעורפל והלא ברור אליו הם יוצאים – לדרך ארוכה במדבר.

מריחת הדם על המשקוף והמזוזות, ובצקם שלא הספיק להחמיץ מלמדים אותנו כי תהליך גאולה צריך להתחיל בצעד הקטן שהאדם עושה. גם מסע של אלף מיל מתחיל בצעד אחד קטן, וה' עוזר למי שעוזר לעצמו הם ביטויים מקובלים, והתורה מלמדת אותנו כי זה שמתחיל בצעד הקטן הוא צדיק ומראה את אמונתו ובטחונו בתהליך הגאולה בצעד שזה עתה התחיל.

הניצוץ הקטן שמראה על השייכות והחיבור לכלל וממנו יתחיל המעשה הגדול.

=====

מי שהאמינה בכל מאודה בחשיבות הניצוץ המניע את התהליך היתה חנה סנש שכתבה:

*אשרי האפרור שנרץ והצית אהבות
אשרי האהבה שפצרה בסיתרי אהבות
אשרי האהבות שידעו אהדוף ככבוד
אשרי האפרור שנרץ והצית אהבות.*

חנה סנש היתה בין צנחני הישוב העברי בארץ ישראל שיצאו לסייע לאחיהם באירופה הכבושה. היא נפלה בידי הנאצים לאחר שחצתה את הגבול להונגריה והוצאה להורג ביום 7 בנובמבר 1944, כ"א בחשוון תש"ה

דמותה שימשה השראה לבני הישוב ושמה הונצח באתרים ומקומות שונים ביניהם קיבוץ **יד חנה** שהוקם ב-1950 במסגרת הקיבוץ המאוחד בידי גרעין הבונים דרור של ניצולי שואה מהונגריה, שראו בדמותה של חנה סנש סמל לגבורה.

תחילה גרו חברי הקיבוץ באוהלים, ויצאו לעבודה כשכירים ביישובי הסביבה. אחרי כחצי שנה הוקצתה להם קרקע חקלאית בשטח של 4,500 דונם. בשטחים שקיבל גידל הקיבוץ, חיטה, שעורה, חמניות, תירס ואבטיחים. שדות הקיבוץ היו צמודים לקו הגבול, ונשקו לשדות של פלחים ערבים מהצד השני. לאורך קו הגבול לא הייתה גדר מערכת באותן השנים, אלא רק גדר תיל נמוכה. במאי 1952 נאלץ הקיבוץ לוותר על שדה בשטח

100 דונם, לאחר שוועדת שביתת הנשק קבעה שהוא בשטח ירדן.

בשנת 1953, על רקע משפטו של מרדכי אורן, חבר השומר הצעיר שהואשם בפראג כמרגל מערבי וחילוקי הדעות במפ"ם בין המצדדים בהערצת הסובייטים בהנהגת משה סנה לבין המצדדים בזכאותו של אורן, הזדהו רוב חברי הקיבוץ עם משה סנה שהובילם להצטרפות למק"י (מפלגה קומוניסטית ישראלית). כ-120 חברי קיבוץ שהתנגדו להעברת התמיכה למק"י עזבו את הקיבוץ ויסדו קיבוץ קרוב בשם "יד חנה סנש", שהתפרק ב-1972 ועל מקומו הוקם הישוב בת חפר.

בשל הזדהות חברי הקיבוץ עם מק"י (בעקבות משה סנה) י"ד חנה זכתה לכינוי "הקיבוץ הקומוניסטי היחיד". כך למשל לאחר הוצאתם להורג בארה"ב, בשנת 1953, של מרגלי האטום יוליוס ואתל רוזנברג, ניטעה לזכרם חורשה ובה שלט בו נאמר "לזכר אתל ויוליוס רוזנברג שהוצאו להורג על לא עוול בכפם בידי המקארטיזם האמריקאי".

הקיבוץ דגל בדו קיום ונהג לערוך מפגשים עם ערביי הסביבה, אך מכיוון שהיו תחת ממשל צבאי, נהג הצבא לאסור מפגשים אלו. באפריל 1955 אף אסר הממשל הצבאי את קיום חגיגות חמש השנים ליישוב, בטענה שהמקום הוא שטח צבאי ואסור לאורחים להיכנס אליו. אירועים בטחוניים שונים החלו לערער את בטחונו ואמונתם של חברי הקיבוץ בצידקת דרכם. ביוני 1956, נפצעו שני פועלים ביד חנה לאחר שיריות נורו עליהם מכיוון ירדן, בעת שחרשו שדה שהיה על קו הגבול. במרץ 1959 שוב נפצע חבר הקיבוץ מירי, באוקטובר 1959 נרצח רועה צאן מקיבוץ חפציבה, שבא לעזור לחברי קיבוץ יד חנה סנש. אך השיא הגיע בחודש דצמבר 1964.

כישוב הקומוניסטי היחיד נקלטו בקיבוץ גרעיני נח"ל של ברית הנוער הקומוניסטי הישראלי (בנק"י). בין הנחלאים שהגיעו לקיבוץ היה אברהם ג'ורי, שבשנת 1949, והוא בן חמש בלבד, עלה לישראל ממצרים. כבר כשלמד בתיכון, הצטרף לתנועת הנוער של המפלגה הקומוניסטית הישראלית (מק"י). עם גיוסו לצה"ל, הצטרף אל גרעין הנח"ל של בנק"י שהגיע לקיבוץ יד-חנה, יחד עם אפרים סנה, הבן של מנהיג המפלגה משה סנה. ג'ורי הצטרף למזכירות המשק כמכונאי ויצא לאבטח את עובדי השדה ביד-חנה, ובייחוד את הטורקטוריסטים.

יחידת הנח"ל שהוצבה ביד-חנה הוקמה כתוצאה מהסכמה שנחתמה בשנת 1961 בין מנהיג מק"י, ח"כ ד"ר משה סנה, לבין סגן שר הביטחון, שמעון פרס, שתכליתה הייתה

בברכת שבת שלום ומבורך – חגי עמיצור

לקבלת הדף במייל היכנסו לקישור <https://lp.vp4.me/fw3x>

נעם הארץ

בס"ד

לכבוד שבת קדש – פרשת בא תשפ"ב

זוהב הארץ ההיא טוב – זו תלמודה של א"י

דף שבועי לעיסוק בסוגיות ארץ ישראליות – נכתב ע"י חגי צמיר

התהליך של פירוק המפלגה הקומוניסטית הישראלית למק"י ורק"ח. הפזמונאי יעקב גלעד, שג'ורי היה מדריך בבנק"י, ציין את התקרית בשירו "רדיו ומאללה", שהולחן בידי יהודה פוליקר.

עכשיו בין יד חנה לבין טולכרם השכנה

מואזין בוכה בראש מסגד גבוה . . .

אני רק זוכר שדה בוער ותופת מלמעלה

חום בעיניים, פתאום אני כאן בלי אף חבר

בשנת 1984, 30 שנה אחרי הפילוג, הצטרף הקיבוץ שוב לתנועת הקיבוץ הארצי. בתחילת שנות ה-2000, לאחר שנים מהם סבל הקיבוץ מקשיים כלכליים וצבר חובות, עבר הקיבוץ הפרטה, וביקש להפוך למושב.

בפברואר 2005, במסגרת תוכנית ההתנתקות, החלה מנהלת סל"ע (סיוע למתיישבי עזה וצפון השומרון), במגעים עם תושבי ההתנחלות חומש על כך שיתפנו מרצון לשכונה חדשה שתוקם ביד חנה. חברי קיבוץ יד חנה גם הסכימו לתוכנית, שכללה האצת ההליכים הבירוקרטיים להפיכת הקיבוץ למושב שיתופי ותכנון ואישור של הרחבתו תוך זמן קצר. ביוני 2005, הגיעה מנהלת סל"ע, להסכם עם 30 משפחות מחומש על כך שיתפנו מרצון ליד חנה. האגודה השיתופית החקלאית גרנות גם הסכימה למחוק חלק מחובות הקיבוץ ולאפשר ליד חנה לצרף את אנשי חומש לשורותיה של האגודה השיתופית.

ישי שוסטר, שנשאר חבר בקיבוץ יד-חנה גם לאחר שזה הופרט הוביל את ההתנגדות לקליטת המשפחות יחד עם פנינה פיילר מוותיקות מק"י שנותרו בקיבוץ. ב-2010 היישוב התרחב וכולל 300 משפחות.

ההתנגדות לא צלחה והגפרור שהצית לבבות, הביא להקמת מדינת ישראל, לשיבת עם ישראל לארצו, ולהתיישבות המרשימה והגדולה בארץ ישראל. הגפרור שבער בקרב ניצולי השואה שהקימו את יד חנה ב-1950, ממשיך לבעור גם היום בקרב מתיישבי חומש.

הסדרת שירותם הצבאי של חברי תנועת הנוער של המפלגה, בנק"י.

ביום שלישי, 8 בדצמבר 1964, עורערה השלווה בשדות קיבוץ יד-חנה. אברהם ג'ורי, חייל נח"ל בן 20, שמע ירייה והגיע לבדוק מה אירע לחבר הקיבוץ ישי שוסטר, שיצא לזריעה בשדות הקיבוץ. את הזריעה איבטח חייל נח"ל אחר, נעים ירמיהו. מעט לפני שנשמעה הירייה, נופפו אל עבר הטרקטוריסט שני לגיונרים ירדנים חמושים, ששהו מעבר לגבול. זמן קצר אחר כך, נורה נעים הנחל"אי.

בעיתון מעריב תואר: **"כי כאשר שכב ישי שוסטר הטרקטוריסט לצד החייל הפצוע נעים ירמיהו, הוא לא ידע כי היו אלה שני הלגיונרים שנופפו לו, שעה קלה לפני כן, וקראו לו אליהם. בעוד נעים יושב בעמדתו וצופה בטרקטור המתרחק ממנו והלאה, הגיחו הלגיונרים ממחבואם, השכיבוהו לארץ, שדדו את נשקו והתחילו גוררים אותו אל הגבול. הנחל"אי התנגד, בעט ברגליו, צעק לעזרה, אבל ישי היה רחוק. משנוכחו כי הגרירה אינה עולה בידם, ירו חיילי ירדן הגיבורים בצעיר והניחו לו מתבוסס בדמו על המטר האחרון של הגבול. ממש על המטר האחרון".**

שוסטר סיפר, שהוא רץ אל עבר הקיבוץ לקרוא לעזרה. חברי הקיבוץ רצו אל עבר מקום התקרית חמושים בנשקם להגן על חברם מאימת הירדנים, ובנוסף גם הזעיקו חיילי מג"ב. יחד איתם הגיע למקום גם אברהם ג'ורי. למרות היריות מצד הירדנים, כדי לנסות למנוע מהם את חילוף החייל הפצוע ששכב ממש על קו הגבול, העמיס ג'ורי את נעים הירוי על גבו והחל לרוץ אל עבר הטרקטור. עשר דקות אחרי שתיים בצהריים נשמע ירייה נוספת. ג'ורי, שנחלץ להגיע למקום יחד עם שוטרי משמר הגבול, ורץ להציל את חברו הפצוע, נורה בבטנו על-ידי צלף ירדני – וקרט ארצה. כעבור שעות מספר נקבע מותו בבית-החולים 'מאיר' בכפר-סבא. נעים ירמיהו ניצל בסופו של דבר. ג'ורי שילם על גבורתו בחייו.

רצח זה גרם להלם בין חברי הקיבוץ שדגלו ב'אחווה עמים'. מאיר וילנר שהגיע לנחם את חברי הקיבוץ טען כי הוא נרצח בגלל פרובוקציה ישראלית, דבר שגרר תגובה זועמת של חברי הקיבוץ. כך גם האכזבה שחשו חברי הקיבוץ מכך שברית המועצות הטילה ווטו במועצת הביטחון של האומות המאוחדות על החלטה בה הוצע גינוי של ירדן בשל התקרית. תקרית זו גרמה להתחלת

הדף מוקדש לע"נ אבי מורי יעקב עוזיאל עמיצור ז"ל